

הבנינו ואלמדה

אצורות דעת, נשפי חיוזק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

הבנינו ואלמדה

שו"ת בדרכי החיים

בינה הגיוני

הגיונים קצרים בעניני דיומא

בוהו של בעל תשובה

לרגל מלאות 'שלושים' לפטירתו של הרב אורי זוהר זצ"ל

לקראת מלאות 'שלושים' לפטירתו של גדול חוזרי התשובה בדורינו הרב אורי זוהר זצ"ל אנו מגישים לפניכם היום ברכה משא מיוחד אשר נשא המג"ש הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א לאור פטירתו, ומה אנו יכולים ללמוד מדמותו וממעשיו הכבירים הלכה למעשה לנו ולסובבים אותנו לחיותנו כהיום הזה.

מוזב לכל כי בשל קוצר הנייר וצדדי הוכרחה לתמצת שיעור זה (ואף את העובדות שסיפר הרב שפיצער

שליט"א בשיעור העברנו למדור 'הבנה למעשה' בשל כך). אך בשל חשיבותו של שיעור זה ומעלותיו גמרנו ואמר שכל החפץ לקבל בתיבתו האלקטרונית את השיעור המלא לקריאה ושמיעה, ישלח בקשה אל מייל המערכת, ובעזר השי"ת נשלחנו אליו. כמו"כ ניתן להאזין לשיעור המלא בקו השיעורים, לגישה ישירה לשיעור לחצו מיד עם כניסתכם למערכת #*, ולאחמ"כ: 33410863

חז"ל אומרים במסכת עבודה זרה (ד, א): "לא היה דוד ראוי לאותו מעשה (היינו החטא דאוריה ובת שבע) דכתיב (תהלים קט, כב): 'ולבי חלל בקרבי' (שלא היה לו יצר הרע), אלא למה עשה? לומר לך, שאם חטא יחיד, אומרים לו: כלך אצל יחיד". ומפרש רש"י: "גזירת מלך היתה ליתן פתחון פה לשבים". היינו שאם יהיה האדם שבור מחמת חטאיו וירגיש התשובה מושללת ממנו, יסתכל על דוד המלך שנכשל וחזר בתשובה שלימה עד שהעיד עליו ה' (ש"ב יב, א): "גם ה' העביר חטאתך".

ומבאר המהר"ל בספרו תפארת ישראל (פרק מ"ח) שאע"פ שכח התשובה כבר כתוב בתורה, אם לא היה כתוב מעשה דדוד המלך, היה קשה מאוד להאמין שעל ידי התשובה נעלם החטא לגמרי ושארדבה, על ידי התשובה מתעלה האדם יותר משהיה קודם לכן. רק עכשיו שראינו בעינינו שהקב"ה קיבל את תשובתו של דוד המלך, ולא רק זה, אלא אף השאירו על כנו להיות דוד מלך ישראל

פרסום כוח התשובה בעולם

הנה ביום השני של שלושת ימי הגבלה, נסתלקה מאתנו נשמת הרב אורי זוהר זצ"ל, הנשמה שחזרה והביאה לעולם אור זה, וחייבים אנו ללמוד מיהודי זה. כי אין הקב"ה

בלי אותן ארבעים שנה שבהן היה רבי אורי שקוע בהבלי העולם, לא היה העולם זוכה לאור זה

שולח לכאן נשמה שתעבור מעבר כזה בלי שיהיה לזה תכלית לבני ישראל. והראיה הגדולה ביותר היא, שהרי הקב"ה סיבב שיהודי זה בטרם יחזור בתשובה יהיה מפורסם בקרב כמה רבבות יהודים הרחוקים משמירת תו"מ, כי רצונו היה שלא יהיה אדם פרטי, אלא שכולם יכירוהו ויראו בחושי מה גדול כוחה של תשובה.

אם כן, מוטל עלינו להתבונן, כי תורה היא וללמוד אנו צריכים. הן יהודי זה נולד עם כשרונות מעבר לממוצע, כשרונות מיוחדים מאוד לשמוח ולבדר אנשים, כגון חוש הומור וכשרון להציג ולחקות אחרים, ועוד כל מיני כשרונות, אשר כולם עזרו לו לשאוב אליו רובא דרובא מהציבור הישראלי שאינו שומר תו"מ, שכולם יפארוהו ויעריצוהו בגלל תאוותיו, כבודו וממונו, וכך החזיקו הקב"ה בפסגת האושר המדומה עד גיל ארבעים ושנים. הן יכול היה הקב"ה להפגישו עם הגאון רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל אשר על ידו התעורר לחזור בתשובה, בגיל עשרים. אך לא, הקב"ה החזיקו כך עד גיל מ"ב, ואז כשהיה בשיא תקפו ותפארתו וכולם נשאו אליו עינים, פתאום ניצתה נשמתו ועד מהרה הפכה לאש בוערת המשתוקקת ליוצרה.

איש זה היה סמל התענוגים וההצלחה הגשמית בעולם הזה לרחוקים משמירת תו"מ. הוא טבל בתענוגים מדומים, היה לו כבוד מדומה יותר מכולם, היתה לו תאוה

כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו

"וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא". כלי שאינו מכוסה ונמצא באוהל המת, נטמא בטומאת המת, מה שאין כן כשהוא מכוסה שאז הוא שמור ואין הטומאה נכנסת בו. כותב המגיד הק' מקאזניץ זיע"א בספרו "עבודת ישראל": רצה לומר מי שהוא מדבר כל מה שחושק ואין לו מחסום לפיו ובדאי לא ימלט שאינו מדבר לשון הרע ורכילות וניבול פה, וזהו וכל כלי פתוח, שפיו פתוח לדבר דברים בטלים, אשר אין לו צמיד פתיל עליו, רצה לומר שאין לו מחסום לפיו, טמא הוא, בדאי אדם כזה טמא הוא, שמדבר לשון הרע ורכילות וניבול פה כ"ל. וכדבריו הביא בספה"ק "תולדות יעקב יוסף" בשם הרב ר' יואל.

הא לנו שני נביאים המתנבאים בסגנון אחד, שהתורה כאן מרמזת לפי האדם, כי כלי לפי השקפת התורה הוא כל דבר שאפשר להשתמש בו, וכמו שרואים בהלכות הרבה בתורה, כגון בדיני קבלת טומאה ובהלכות מוקצה, שכל דבר שאפשר להשתמש בו, כגון להכניס בו דבר אחר, נחשב ככלי, ואם לאו - אינו נחשב ככלי. ולכן פי האדם נחשב ככלי אשר יכול לקבל טומאה, והוא זקוק לשמירה, כל עוד הוא שמור ומכוסה, הוא יכול להשאר בטהרתו, ברגע שכיסויו נעשה רופף ובעליו נותנים לעצמם דרוך לדבר בלי חשבון - טמא הוא!

השווה מדותינו בכל מצב

בהיותו במחנות נהג הרבי הרה"ק רבי יקותיאל יהודה ב"ר צבי הירש האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג זיע"א (נסתלק לגנוי מרומים ביום ט' תמוז ה'תשנ"ד) בכל מנהגיו אשר היה נוהג בו בהיותו בביתו. לגודל הקפדתו על מנהגיו היה אפילו נוהג לומר תורה כל ש"ק גם בלי שומעים. פעם אחת, היה זה בפרשת חוקת, הקשיב אחד ושמע כדברים האלה: שלושה דברים המועילים לזיכרון מסורים בדיני מרבתינו ז"ל, האחד לצייר שם הוי"ה כנגד העיניים, השני להוציא הלימוד בפה והשלישי לחזור על הלימוד מאה ואחת פעמים. זהו הפירוש "זאת חוקת התורה" - כך תיחקק התורה בזיכרונו. "אשר צוה" - צוה הוא בגמטריה מאה ואחת, דהיינו לחזור על הלימוד מאה פעמים ואחת. "הוי"ה" - היינו לצייר שם הוי"ה כנגד העיניים. "לאמר" - היינו להוציא הלימוד בפה.

זאת התורה אדם כי ימות באוהל - אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה!

יותר מכל אדם ממוצע, היה לו סיפוק עצום באשר הוציא את כוחותיו לפועל והחזיק תחתיו מיליוני בני אדם. ויום אחד ראה בעיני שכלו שהכל הבל הבליים, והתחיל להתקרב לבוראו ולטפס בסולם המדרגות מדרגה אחר מדרגה בלי לאות, כשהוא משליך אחר גו את כל ההבלים וממאס בהם.

מודה אני לפניך ה' אלוהי

ומכאן אנו באים להבנה חדשה ונפלאה. איתא באבות דרבי נתן (פרק כא): מעשה ברבי עקיבא שהיה יושב ושונה לתלמידיו וזכר לו מה שעשה בילדותו (כדאיתא בגמרא שבארבעים שנותיו הראשונות היה עם הארץ). אמר: מודה אני לפניך ה' אלוהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות בשוק.

ובספר "מעשה אבות" הביא שהחסיד ר' נחום שו"ב ז"ל אמר לרבו הרה"ק ה'סוד העבודה' מסלאנים זיע"א שכאשר הגיע למעשה דרבי עקיבא, בטוח היה לפני שלמד את הסיפא, שרבי עקיבא התעצב והתמרמר על העבר - "ראה כמה פגמתי וכמה חרבותי בחיי", ומה נשתומם כשראה בהמשך דברי הברייתא שרבי עקיבא רק נתן הודיה להקב"ה - "מודה אני לפניך ה' אלוהי ששמת חלקי מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקי מיושבי קרנות בשוק". אמר על כך ר' נחום: "מכאן לימוד לכל מי שזכה להטיב באחריותו כי אינו צריך להתעצב על זכר הימים הראשונים".

איזה לימוד עצום! רבי עקיבא היה יכול להתעצב על שבזבו ארבעים משנות חייו ההבלים ורעות רוח, היה יכול לומר - "אילו הייתי מתחיל מיד בתחילת שנותיי לעבוד את ה', הייתי מגיע למדרגות גבוהות בהרבה, עכשיו בזבזתי ארבעים משנות חיי על הבל וריק, ולא זו אף זו אני צריך לעסוק היום בתיקון החטאים שעשיתי". אך לא כן אמר, אלא נתן שבח והודיה להשי"ת.

מאת ה' היתה זאת

וכשמתבוננים בזה מגיעים להבנה נפלאה, והיא שבלעדי ארבעים שנותיו הראשונות, לא היה מגיע אף פעם לתכליתו, ואף פעם לא היה זוכה לאותה השתוקקות לתורה שהיתה לו. וכפי שאמרו לנו חז"ל על דוד המלך שבלי מעשה דבת שבע, לא היה נעשה דוד המלך. היו צדיקים הרבה, אברהם יצחק יעקב ושבטי י-ה, אבל דוד המלך הוא יחד עם מעשה דבת שבע, כי תפקידו של דוד הוא להורות תשובה ליחיד.

וכעין זה יש נשמות רבות שצריכות לעבור מהלך מעין זה בשביל מילוי תפקידן. ונמצא שכאשר האדם נזכר בעבר שלו, הגם שאין נעים לו, עליו להבין שהקב"ה הכניסו למקום זה כדי שיוכל לעזור לאחרים, כי כאשר יסתכלו עליו יראו בחוש מהו כח התשובה. בלי אותן ארבעים שנה שבהן היה רבי אורי שקוע בהבלי העולם, לא היה העולם זוכה לאור זה. בוודאי לא היה נעים לו, בוודאי הוצרך לעסוק אח"כ הרבה כדי לזכר את עצמו, לעקור הרגלים ותשוקות ולשנות את כל תפיסת החיים, דבר שאינו קל כלל בפרט לאחר גיל ארבעים, אבל - מודה אני לפניך על כל התמונה, על העבר ועל הווה, כי יש תכלית לכל זה. השמחה שממלאה את כל העולמות כאשר האדם השרוי בשאול תחתית מתרומם, גדולה כל כך, עד שמחמת כן בוחר הקב"ה להכניס אנשים למצב של חוסר בחירה, כגון מחמת היותם תינוקות שנשבו, הכל כדי שיוכלו אח"כ לטפס החוצה, וזהו תפארת הבריאה.

כי לא ידח ממנו נדח

והנה הקב"ה לקח בדורנו נשמות רבות והכשילן בנסיגות קשים. לדאבון לב יש בימינו אלפי נשמות צעירות מבתים של חסידים ויראים שמתפלשות בעפר ופורשות מהכל. הלא מכה היא שאינה כתובה בתורה. ברוב המקרים אין לכך הסבר. כל מי שסבור שהוא יודע - לפלוני זה קרה משום שהבית היה פתוח מדי, וכדו', יש כנגדו מאה ראיות מבתים רבים שלא היה אצלם כך, אלא נתנו שם את החינוך הטוב ביותר עם חום ואהבה, ואעפ"כ נפלו מהם נשמות. זה היה לו חבר, זה היה לו איזה נסיון משונה, וזה אי אפשר להסביר כלל. אין הדבר פשוט כלל והוא מתלווה בהרבה מאוד כאב. אבל תשובה יש לכאב זה, והיא - סוגיית בעלי התשובה.

דור עקבתא דמשיחא

והנה הקב"ה בחר בשביל דורנו נסיון החשיפה לזוהמת הרחוב. הן כל דור יש לו את הנסיון שלו. היו דורות שהיה קשה מאוד ללמד את הבנים תורה. כמעט שלא היו אז מלמדים ורק אלו שמסרו את נפשם, הצליחו להשיג מלמדים לבניהם. ואילו בדורנו יש שפע של מלמדים, וכל ילד ממוצע יודע מגיל ינקותו לקרוא ולכתוב וכל מושגי היהדות, תורה וקדושה, שבתות וימים טובים וכן הלאה. אך מצד שני הרע חשוף כל כך, ואכן רבים מתחבטים בשאלה: מה יעשה הבל ולא יחטא? מה הקב"ה רוצה מהבחור התמים שאינו יודע מכלום ופתאום הוא נחשף שלא מרצונו? והרי זה דבר שאי אפשר לשלוט בו! אמנם צריך לעשות את ההשתדלות הנכונה והבא ליטור מסייעין אותו, אך עם כל זה, העולם הגיע למצב קשה שעד לפני כמה שנים בלבד לא היה כמותו מאז בריאת העולם. עד אז יכול היה האדם לשבת בין כתלי בית המדרש ולדעת שהוא שמור, והיום - כל המחיצות נפרצו.

אכן לפי האמור תועלת גדולה יש לבריאה כאשר לאחר מכן לוקח האדם את כל העבר שלו ומתקן אותו. דבר זה גורם תיקון כה גדול לבריאה שאי אפשר לתאר.

שכן אם נביט סביבנו נראה שהכוחות החזקים ביותר המקרבים יהודים לאביהם שבשמים, הם אלו שהיו חשופים לרע. עכ"פ יש שני מיני נשמות, המין האחד הוא נשמות הצדיקים והמין השני הוא נשמות בעלי התשובה, ונשמות בעלי התשובה תכליתן לעסוק בענין התשובה. וכפי שיש אנשים ששורש נשמתן במצוה מסוימת, כידוע שהרה"ק מראפשיץ זיע"א שורש נשמתו היה במצות סוכה, והאמרי חיים מוויזניץ זיע"א בשבת קודש, וכן הלאה כל צדיק באותה מצוה שהוא דבוק בה ולהוט עליה יותר משאר המצוות, כך יש אנשים ששורש נשמתן במצות תשובה.

ובדורנו אין זה שייך ליחידים בלבד, אלא כולנו שייכים לכך במדה מסוימת, כי בדורנו רצון ה' שכולנו נעסוק בתשובה, והיינו שנבין תחילה לכל כמה אפשר להתקרב אל ה' על-ידי התשובה, ואז נוטלים את כל החבילה, הכוללת את התענוגים ואת תפיסות החיים, ומשתמשים בה לצד הקדושה, וכך מתחילים להאיר עד שכל הסובבים מתקרבים גם כן באמנם בלבם: "הלא פלוני היה לו הכל והנה הוא עומד ומכריז שאין שם כלום, אשאלנו מה עשה כדי להשתנות ואעשה גם כן כמותו!"

לאחר שהאדם עובר את כל התהליך [לא כל אחד עובר תהליך ארוך. אחד עובר תהליך יותר קצר ואחד תהליך יותר ארוך, אך סוף כל סוף כולם חוזרים בתשובה כמו שכתוב בשולחן ערוך הרב (הלכות תלמוד תורה פ"ד ה"ג) שיש על כך הבטחה כי לא ידח ממנו נדח], הוא יוצא יותר מתוקן מכפי שהיה. הקב"ה פועל מעשים להחזיר בתשובה כל אחד מישראל, שהרי אנו מתפללים בברכת השיבונו על כל בני ישראל שיחזרו בתשובה שלימה, וכיון שמתפללים, הקב"ה פותח שערי תשובה כמו שאומרים "הפותח שער לדופקי בתשובה", בין אם הרחוקים עצמם דופקים בתשובה ובין אם אחרים מתפללים עליהם, והיינו שהקב"ה מסבב בהשגחה פרטית מדוקדקת להחזירם בתשובה.

עוז וחדוה במקומו

אך כאמור, הקב"ה עצמו הוא זה שסיבב שהנשמות בדורנו יהיו חשופות לרע ויפלו בו. אין נעים להסתכל על זה כך, אבל זוהי המציאות ואי-אפשר להתמוך ממנה. הבה ונתבונן! הקב"ה הלא יודע עתידות ובוודאי ידע מה יהיה בסופו של רבי אורי זוהר, מה חשב בתקופת חייו הראשונה כשעסק בעבירות? בוודאי איננו יכולים להשיג כי לא ישיגוהו משיגי הגוף, אבל פשוט שהגם שהיה אז צער השכינה מחמת העבירות, היו אז בתי גוואי ובתי בראי. וכדרך שאמרו חז"ל במסכת חגיגה (ה' ב) שאע"פ שהקב"ה בוכה על גלות השכינה וישראל, כמו שנאמר (ירמיה יג, יז) במסתרים תבכה נפשי, מתקיים תוך כדי כך עוז וחדוה במקומו, הא בבתי גוואי הא בבתי בראי. וסבת הדבר, כי הקב"ה רואה לא רק את הנעשה עכשיו, אלא גם את התכלית היוצאת בבניית בית המקדש השלישי, ולכן הוא יכול בו בזמן גם לבכות וגם לשמוח.

הקב"ה הלא ראה את נשמותינו וידע כמה מהן יהיו אדוקים בחטא, ואע"פ שיש לו צער מחמת כן, יש לו גם שמחה מפני שהוא רואה את עתידן. יכולים אף אנו לשמוח יחד אתו עבור העתיד...

הימים הראשונים לא יפלו

אך אנו צריכים לזכור הכתוב באבות דרבי נתן, שהימים הראשונים אינם נופלים, אלא האדם לוקח אותם עמו ואלו מנשאים אותו למעלה ראש. יש הורים ששפכו עבור בניהם במשך חדשים ושנים ים של כסף, ולא זו בלבד שלא הועיל מאומה, אלא המצב רק הולך ומתדרדר מיום ליום. דעו לכם שיש על זה תורה שלימה, ואחד מחלקיה הוא האור המזהיר שנקרא רבי אורי זוהר. ואין אור זה שייך לאדם מסוים זה, אלא הוא פסוק מפורש בתורה שחזר ונתגלה כדרך שביאר המהר"ל, והכל כדי שבני ישראל יראו וילמדו ממנו. בלי ארבעים שנותיו הראשונות, לא היה אור זה מגיע אלינו. מוכרח היה הדבר להיות הגם שהוא נשגב מבינתנו.

וכן הוא לענין כל הנשמות שלנו. צריך להמשיך להתפלל ולעשות כל מה דאפשר, אבל יחד עם כן לדעת שאין התוצאות בידיו. ומעבר לזה, האדם עצמו צריך לדעת שכל מה שעבר עליו נשאר אצלו באמתתו ויכול להפכו לטוב. יש לך ידיעות איך להשתנות? - חלק אותן עם אחרים. הגעת להבנה שאין כלום בתענוגי העולם הזה? - לך ספר אותם ברבים, ולא רק לרבים, אלא גם לך עצמך. כי כל ענין של רע נועד להוליד ממנו טוב. הקב"ה יוצר אור ובורא רע, כי מתוך הרע מגיע האדם למקום גבוה מאוד. מפלאי הבריאה הוא. וכשהאדם יודע שהוא יכול כבר לשמוח עכשיו עבור העתיד ויש לו הבטחה שהעתיד יהיה מזוהר, יכול הוא כבר עכשיו לרקוד ולשמוח באור התשובה!

במה יפשפש?

הרואה שייסורים או קשיים באים עליו באלו מעשים יפשפש?

השלמה למאמר 'הבינוני ואחיה' פרשת קורח. כפי שכתבנו בגיליון האחרון (גיליון 7) מביאים אנו אופן הפשפש במעשים כיצד הוא נעשה?

הנה בעסקינו בעניין פשפוש במעשים בעת בוא ייסורים, עליו לדעת, כי תחילת הפשפוש במעשים צריך להיות במצוות שורשיות אלו של האמונה והביטחון. כי הגם שיש דברים רבים העוצרים את השפע וגורמים לייסורים שיבואו על האדם, מכל מקום התנאי הראשון שעל האדם לקיים כדי שיוכל השפע לבוא עליו הוא האמונה והביטחון. וביתר ביאור: הפסוק אומר (איוב ט"ו, כו) "מבשרי אחזה אלוה-ה", דהיינו מגוף האדם נוכל להביא דוגמא להנהגת הבורא יתברך עם העולם. והנה כפי שהגוף אינו יכול לחיות בלי מזון, ואם לא יאכל האדם ימות, כמו כן האדם בלי אמונה וביטחון אינו יכול לקבל שום שפע, כי האמונה והביטחון מחברים אותו למקור חיותו. ואולם כפי שהאדם יחלה לפעמים הגם שיאכל מזון מספיק, ואז ילך אל הרופא לשאול איזו מחלה מקננת בגופו, כמו כן יש לפעמים שאין השפע בא לו לאדם הגם שיש לו אמונה וביטחון, ואז הוא צריך לפשפש במעשיו ולראות מה גרם לו לסתום את צינורות השפע.

הוא אומר: האמונה והביטחון הם מזון האדם, ומי שאינו אוכל אין לו לחקור על סיבת רעבוננו, אלא יש לו להתחיל לאכול. ורק לאחר שהוא בטוח שיש לו אמונה וביטחון ובכל זאת הוא רואה שייסורים באים עליו, אזי יש לו לברר עוד מה מקור מחלתו.

והנה הגם שכל עבירה באשר היא עבירה יכולה לסתום את צינורות השפע, מכל מקום הודיעו לנו הצדיקים שיש כמה עבירות ידועות שהן הנה הגרמא בניזקין בדרך כלל, ולכן בראשונה צריך האדם לתור אחריהם. ואף זה דומה לחולה ההולך אל הרופא ומספר לו על מיחושים שונים בגופו, שדרכו של הרופא לייחס אותם לכמה מחלות המצויות ביותר אשר דרכן לעורר מיחושים אלו. ואף הוא יודע שמקור המיחושים יכול להיות גם במחלה נדירה שלא נלקחה בחשבון, אבל בראשונה תולה את המיחושים במחלות המצויות ונותן לחולה סממנים המרפאים מחלות אלו.

האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו

ובכן, הבה ונראה מה הן העבירות המצויות שדרכן לקלקל את צינורות השפע. והנה האר"י ז"ל כתב, והוא דבריו ב"אגרא דכלה" (פרשת תולדות), שהטעם שציוותה התורה על כיבוד אב ואם הוא, מפני שהאדם מקבל את השפע שלו במשך כל ימי חייו דרך אביו ואמו, ולכן הוא צריך לכבדם כדי להשאיר את צינור השפע פתוח ולא לחסמו ח"ו.

ויובן מעתה ממילא, שמי שאינו זהיר בכיבוד אב ואם ועוד מקנטרן בדברים, חוסם לעצמו את צינור השפע, ולא יוכל לבוא בטענה: מדוע אין הפרנסה מצויה אצלי והלא אני בוטח בה? כי הביטחון רק מחבר אותו למקור החיות, אבל עדיין השפע צריך לעבור דרך אביו ואמו, וכיון שמתנתק מאביו ואמו, איך ירצה שיבוא אליו השפע.

הזורמים בעדו. וכן פירש ב"תולדות יעקב יוסף" (כי תשא, ד"ה במתניתין פ"ג דשבח) לשון הבת קול (ברכות יז, ב): "כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת", שכל העולם ניזון באמצעות השביל שהוא חנינא בני.

ויש לזכור כל זאת לא רק בשעה שאנו לומדים את סוגיית ההתקשרות לצדיקים, אלא אף עתה בשעה שאנו עוסקים בסוגיית האמונה והביטחון, כי על האדם לידע שגם אם יש לו אמונה וביטחון, אם לא ידאג לתקן צינור זה, לא יוכל השפע לבוא אליו.

ומה יאמר ומה ידבר מי שחלילה הרים יד ברבו ופתח פיו כנגדו בדברי זלזול בפניו או שלא בפניו ה"י. וכך אמר ה"שר שלום" מבעלזא זיע"א, שזהו הפירוש הפשוט של המאמר (שבת קט"ז, ב) "כל המבזה תלמידי חכמים, אין לו רפואה למכתו". המבזה תלמידי חכמים, שובר את צינור השפע שלו, וממילא אין לו רפואה למכתו.

במסכת חגיגה (ה, א) דנה הגמרא בצדיקים שהסתלקו מן העולם בטרם עתם, אם הוא מחמת "הן בקדושי לא יאמין", והביאו שם ראייה ממעשה שהיה בתלמיד אחד שנפטר בצעירותו, ודחו: "הוא מבקעט ברבותיו הוי". פשוט היה להם לחז"ל שהמדבר נגד רבותיו, מגיע לו מיתה עד שאין להביא ממנו ראייה לניזון. ומי אינו מזדעזע מדברי גמרא אלו?

ארא בשביל אשתו

ולאחר שלמדנו על השפע הבא דרך האב והאם והאחים הגדולים והרב, נבוא אל השפע הבא על-ידי איש ואשה. והנה זה פשוט שהאשה מקבלת את שפעה דרך בעלה, כי האיש הוא הנותן והאשה היא המקבלת. אולם חז"ל גילו לנו שגם האיש מקבל את שפעה דרך אשתו, וכן אמרו (ב"מ נט, א): "אין הברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית יט, יז) ולאברם הטיב בעבורה". כל החפץ לקבל ברכת שפע בביתו, יצטרך אפוא לעשות כל מה שביכולתו כדי לסדר ענין זה על נכון, ויפעל בחכמה ובתבונה עד שיחזור השלום לשרות בביתו.

לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום

ובאחרית דבר יש לדעת שגם מי שחי בשלום ובשלוה עם אביו ואמו ואחיו ורבותיו ואשתו, אך עדיין הוא שרוי במחלוקת עם אחיו מישראל, יתכן שיינתקו צינורות השפע שלו, כי כל בני ישראל יונקים את שפעם זה מזה (ראה ספ"ק תולדות יעקב יוסף בפרשת במדבר, ד"ה עו"ל במשנה אם אין אני לו מי לי), ו"לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום".

המורם מן האמור

סיכומו של דבר: כשהאדם רואה ייסורים באים עליו, [תחילה יש לו להודות ולהלל לה' ולשמוח שגמלה גדולה, ולאחר מכן יש לו לפשפש במעשיו, וגם אם אין עולה בידו לדעת בדיוק רב מה עליו לתקן, עדיין יתכפרו עוונותיו בעצם זה שהוא מאמין שהייסורים באו עליו בהשגחה פרטית כדי לנקותו מפשעיו. ואחר כך יתבונן בציונות השפע שלו אם שלמים הם אם שבורים, כי אם הם שבורים חלילה או סתומים, לא יועיל לו מאומה, כי היאך יוכל השפע לעבור אליו דרך צינורות שבורים.

ואם בדקם והם שלמים, אזי יבטח בד' עדי עד, ובוודאי תבוא לו הישועה במהרה באתגליא!

[בשבע הבא נבואה שערין א"ה ובעזרתו במסגרת מדור 'הבינוני ואחיה' באופן נוסף של פשפוש במעשים, עמוק יותר ובהבנה אחרת]

רבים שהיו מסוכסכים עם הוריהם, מעידים על כך כאלף עדים, שהחל מאותו רגע שפייסו אותם והשלימו עמהם, באה אליהם הרווחה ונושעו בכל מיני ישועות.

ומידה טובה מרובה, ולכן מי שמרבה לכבד את אביו ואמו, הרי הוא מרחיב את צינור השפע יותר ויותר וזוכה לשפע טוב כפול ומכופל.

זאת אחיו לא הכיר

ויותר מזה איתא בשם האר"י ז"ל, שמטעם זה למדו חז"ל לרבות אחיך הגדול לכיבוד, כי צאצאי האב והאם יוצאים מהאב והאם כמו ענפי האילן שהולכים ומסתעפים כאשר הקטנים יוצאים מן הגדולים, ולכן האח הגדול יונק את השפע שלו היישר מאביו ואמו, אבל הקטן מקבל את השפע מן הגדול ממנו אשר הוא מקבלו מאביו ואמו, וכן כל אחד מן האחים מקבל את השפע שלו מאלו שגדולים ממנו. ונמצא לפי-זה שגם מי שמתנתק מאחיו הגדול, סותם בכך את צינור השפע שלו ולא יוכל להתלונן בטרם יתקן צינור זה על-ידי שישלים עם אחיו.

עוד יש להדגיש, שבדרך כלל אלו שמשוכסכים עם הוריהם, חסר להם גם באמונה וביטחון, כי אינם מאמינים שכל מה שעשו להם בילדותם היה בגזירת הבורא ברוך הוא לטובתם ולהנאתם. וכן מי ששרוי במחלוקת עם אחיו מישראל, הרי זה מחמת שאינו מאמין שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, וש"א"א לגזול ממנו אפילו פרוטה אחת אם לא על פי גזירת הבורא. ונמצא שמלבד מה שהם מנתקים את צינורות השפע שלהם, השפע אין מגיע אליהם גם מצד חסרונם באמונה וביטחון.

המרים יד ברבותיו

ואם הגענו עד לכאן, נבין ממילא שיש צינור נוסף שהשפע עובר דרכו, והוא המלמד, שהרי כן אמרו חז"ל (סנהדרין צ"ג, א) "המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו". כפי ששפע האדם עובר דרך אביו ואמו שילדו אותו בפועל, כן הוא עובר דרך המלמד שלו והמורה לו דרך בעבודת ה'.

הצדיקים אמרו שכלל שהאדם מקושר יותר אל הצדיק, כך הוא זוכה ומקבל יותר שפע. וכן דיבר בקדשו הרה"ק "שר שלום" מבעלזא זיע"א, שהצדיק הוא כמו צינור, וכל מי שמוניח את הכלי מתחת לצינור, זוכה ומקבל ממימי השפע

דרכו של הרופא לייחס אותם לכמה מחלות המצויות ביותר אשר דרכן לעורר מיחושים אלו

כפי שהגוף אינו יכול לחיות בלי מזון, ואם לא יאכל האדם ימות, כמו כן האדם בלי אמונה וביטחון אינו יכול לקבל שום שפע, כי האמונה והביטחון מחברים אותו למקור חיותו.

מעשה

הגה"ח רבי נטע פריינד זצ"ל סיפר שפעם ישב עם רבי אורי זוהר זצ"ל, ושח לו רבי אורי: בתחילה כשהתקרבת אל היהדות, חשבתי שאצטרך לוותר על העולם הזה, ואולי אם יעלה בידי לעבוד את ה' כדבעי, אזכה לעולם הבא.

הבנה למעשה

אך משעברו כמה שנים אמרתי: "עולם הבא איני יודע אם יהיה לי, אבל עולם הזה כבר יש לי".

כשהייתי כזה מדבר כך, איזה ערך יש למילים אלו!!! הרבה יכולים להתבטאות כך, אבל מה ביטוי זה שווה אם אינו יוצא מפי אדם כזה שהיה בפסגת האושר המדומה. הרי כך כתב **האזה"ח הק'** (פרשת ראה) על הפסוק "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה", שהקב"ה נתן למשה עשירות וגבורה וכל דבר המועיל לגוף, כי כך היה יכול לעמוד אל מול בני ישראל ולומר להם: "יש לי כל עניני העולם הזה, ואני אומר לכם שאינם כלום".

הנה הרבה נעשו בעלי תשובה לאחר שפקדו אותם צרות רבות ונאמנות, כגון שישבו בבית הסוהר או שכבו בבית החולים, כי משם ראו שאין להם ברירה וחייבים להאמין בה' אלוקי ישראל ולקיים מצוותיו. אך כאן הגיע אדם שטבל בתענוגים ושום צרה לא היתה לו, והכריז בקול גדול ולא יסף: "אין שם כלום. כולכם יודעים שאני מגיע משם, כולכם יודעים שטעמתי מהתענוגים הרבה יותר מכם, והנה אני כאן לומר לכם שהכל הכל הבלים!".

מעשה

הגאון רבי חיים קרייזווירט זצ"ל נפגש עם רבי אורי ושאל אותו: "מי החזירך בתשובה?". השיב לו בשאלה: "למאי נפקא מינה?". אמר לו: "רצוני ללכת אליו שיחזיר אותי גם כן בתשובה". סיפר לו רבי אורי שפגש את הגאון רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל ולאחר ויכוח שהיה ביניהם בענין מציאות ה', אמר לו שאם יוכיח לו, יחזור בתשובה, וכך הוא.

קם הגר"ח קרייזווירט ונסע להגר"ש זילברמן ונפשו בבקשתו שיחזירו בתשובה - "עשית זאת עם רבי אורי, רצוני שתעשה זאת גם עמי".

הבנה למעשה

אמר לו הגר"ש זילברמן: "אצלו יכולתי, אצלך איני יכול". והסביר לו שמה **שמועיל לאדם לחזור בתשובה הוא שיתפוס כמה הוא טועה וכמה מגונים מעשיו**, כי אז הוא מתנער לבדו ואומר: איני יכול להמשיך לחיות כך - "לרבי אורי יכלתי להוכיח, לך איני יכול".

אכן כן, אילו היינו תופסים כמה אנו טועים, אילו היינו קולטים שהגם שאנו מקיימים תורה ומצוות, השתוקקותנו מופנית לדברים אחרים... זה רוצה כסף, זה רוצה כבוד, זה רוצה מעמד, זה רוצה תהנים טובים... לאן אתה הולך? זוהי תכלית החיים!! זה מה שאתה משתוקק, שכולם יספרו שעשית שידוך טוב!!? שוטה שכמותך! בגלל זה אתה מחריב את חייך?! אילו היינו תופסים זאת, היינו מתייסרים באותם יסורי נפש שהיו לו לרבי אורי באותו יום שהגר"ש זילברמן הוכיח לו שהוא חי בטעות, וכפי שהוא עצמו אמר שהיה זה היום הקשה ביותר בחייו.

הרי **רצון עמוק יש לו לאדם בנפשו להיות מוצלח**, וברגע שיתברר לו לאדם שהוא כשלון, לא יוכל שאת מרוב צער. הן איש זה לא נתברר לו שנכשל פעם או פעמיים, אלא נתברר לו שהוא כשלון אחד גדול, כי כל מה שעשה ורכש וטיפח זה ארבעים שנה, הכל היה בטעות. הנוכל לתאר את יסורי נפשו?! אמנם כן, יסורי נפש אלו הם אלו שבונים נצחיות, הם אלו שמביאים את המשיח. חוץ מזה שעל-ידי חזרו אלפים רבים בתשובה, הוא עצמו זכה לעלות ולהתעלות עד אין שיעור.

האדם צריך לעשות חשבון בנפשו. לא להשבר ח"ו, אבל לשאול לעצמו את השאלה: "למה אני משתוקק? לאן אני רוצה להגיע בחיי? להיקרא מוצלח אני

משתוקק?! לשם אני רוצה להגיע?! איזו תכלית היא זו? כמה מצוות עשיתי מבלי שאף אחד בעולם יידע עליהם". ואז ישנה את גישתו ויאמר: "רצוני אך ורק דבר אחד, למלא את תפקידי בעולם", ויתחיל לפעול על-פי זה, וכך יוכל לחזור בתשובה שלימה.

מעשה

יהודי אחד ביקש מסבו ניצול שואה שיספר לו מזכרונותיו בשואה. אמר לו סבו: הבה ואספר לך! נסעתי ברכבת שהובילה אותנו אל מחנות הכפייה, שכבתי שם תשוש וחלוש בין שלדי אנשים שכבר נפחו את נשמתם מזמן. הרגשתי שגם תורי לנפח את נשמתי מגיע. היה אז כפור חזק. חיפשתי מישו שיוכל לעזור לי. סובבתי את ראשי מעט וראיתי מאחורי בחור שהיה נראה בריא וחזק. ביקשתי ממנו בשארית כוחותי שיעשה לי טובה וישפוש את גופי בידי כדי לחממו. הבחור נענה לבקשתי ומזה קיבלתי חיות חדשה ושרדתי את השואה.

המשיך הסב וסיפר: לאחר כמה שנים הקרה ה' לפני אותו בחור. התרגשתי. אמרתי לו עם דמעות בעיניי: בזכותך שרדתי את השואה והקמתי משפחה.

הבנה למעשה

אמר לי הלה: סבור הנך שאני הצלתי את חייך, ולמען האמת אתה הצלת את חיי. תמהתי על דבריו. אך הוא הסביר: באותו זמן הייתי כל-כך שבור ברוחי משום שלא ראיתי שום תכלית וסיבה לחיי, עד שכמעט פרחו נשמותי מרוב צער ועגמת נפש. לפתע סובבת את ראשי אלי וביקשת ממני לחמם אותך, וכיון שמלאתי את בקשתך וראיתי שהחייתי אותך, נכנסה בי רוח חדשה, רוח של חיות, וממנה שאבתי כח עד שהגיעה עת פקידה...

מעשה

הרה"ג רבי מרדכי מלאכי שליט"א מספר בשם 'עסקן' גדול שפעם ביקש ממנו אחד שלא היה נראה כיהודי מן המניין לנסוע עמו ברכבו, העלה לרכבו ונסע. תוך כדי הנסיעה דיבר העסקן בפלאפון ונתן חיזוק למאן דהו, וכה אמר: "נכון שבנך לא חזר זה שנים עשרה שנה, אבל הוא יחזור. זה לוקח זמן, אולי הרבה זמן, אבל יבוא יום והוא יחזור".

כשהעסקן היושב על מושב הנהג סיים את שיחתו, אמר לו היושב מאחור: "יודע אני עם מי דיברת. דיברת עם פלוני". השתומם העסקן - "איך אתה יודע? הלא שמעתי באוזני התחובה באוזני!".

הבנה למעשה

אמר לו: אגיד לך איך אני יודע - דיברת עם אבי. אני הוא הבן". כשיצא מרכבו, נכנס לבית המדרש והניח תפילין...

הנה כי כן, אפשר לראות בחוש איזה פלאים הקב"ה עושה כדי להחזיר נשמות לחיק היהדות. אנו נעצבים כל-כך אל לבנו כשאנו שומעים את כל סיפורי ההתדרדרות. הם באמת שוברים כל לב. אבל כנגד זה אנו צריכים לשמוע גם את הסיפורים האחרים של החזרה בתשובה. אם תשמעו את הסיפורים האלה, תסמורנה שערות ראשכם. מסוד גלגולי הנשמות הוא.

מעשה

רבי אורי זוהר סיפר על עצמו שהיתה לו התמודדות גדולה עם כל אחד מבניו, ועם אחד מהם שבע מרורים כי עזב את הכל וחזר כל יום בעלות השחר לאחר שהשתולל כל הלילה עם חברים בבתי מסבאות, ואילו היום - שב הבן ליהדותו.

הבנה למעשה

אמר רבי אורי: "הלוואי שאתפלל כפי שהוא מתפלל, והלוואי שהיה לי יראת שמים כפי שיש לו!" הוא היה אומר: "צריך סבלנות, תפילה לריבוננו של עולם, עוד סבלנות, ואהבה". ורק כך באה הישועה!

קול ששון וקול שמחה!

בעונת השמחות - קבלו הארה חדשה על כל עניני השמחות בהווה היהודית.

עשרות שיעורים בעניינים אלו יעזרו לכם לקבל הבנה עמוקה זו.

קו ישיר שע"י 'קול הלשון': 0732951337

לגישה ישירה לתקנית 'שמחות' לחצו *# בנייתכם למערכת, ולאחמ"כ: 111203

נדרים ונדבות

איש אשר ידבנו לבו!

ניתן לתרום להחזקת הגליון במערכת **נדרים פלוסי** תחת השם **'הבינו ואלמדה'**.

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות ישירות למכון 'הבינו' בדוא"ל info@machonhavineini.com

500 גליונות

נתרמו לזכר ולכבוד הרה"ק רבי קלונימוס קלמן הלוי זיע"א בעל ה"מאור ושמש" נלב"כ ע"א בתמוז ה'תקפ"ג הונצח ע"י ידידנו הר"ר חיים רכטשפר שליט"א

800 גליונות

נתרם ע"י ידידנו העומד לימינינו בכל עת הרה"ח ר' בנייה שטרנהל הי"ו לרגל נישואי בתו עב"ג הבחור המופלג ה"ה יוסף חיים הי"ו בן ידידנו הר"ר מיכאל שפירא שליט"א זיכר לבנות בית נאמן לה' ולתורתו בדרך ישראל שבא!

500 גליונות

נתרמו ע"י ידידנו הר"ר יונתן זיסמן שליט"א לרפואת הר"ר עמנואל בן הוגלה הי"ו ומרת רוזה בת ווערה תחי' לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

לקבלת הגליון בקביעות וכן להערות והארות בכל עניני הגליון ניתן לפנות למכון 'הבינו' בדוא"ל a60263@gmail.com